

ОДИТЕН ДОКЛАД

№ 0600100418

**за извършен одит на отчета за изпълнението на държавното обществено осигуряване за
2017 г.**

Настоящият окончателен одитен доклад е приет с Решение № 164 от 05.07.2018 г.
на Сметната палата (Протокол № 23)

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на съкращенията	3
Част първа Резюме	4
Част втора Въведение	5
1. Основание за извършване на одита	5
2. Информация за одитираната организация	5
3. Одитиран период	6
4. Предмет на одита	6
5. Цели на одита	7
6. Обхват на одита	7
7. Критерии за оценка	7
8. Одитни стандарти	7
Част трета Констатации	8
I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.	8
II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.	8
III. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г.	10
1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“	10
2. По Раздел „Разходи и трансфери - всичко“	13
3. Тенденция на движение на приходните и разходните показатели по отчетите за изпълнение на ДОО за периода 2015 г. – 2017 г.	19
4. По Раздел „Финансиране“	21
5. По Раздел „Дефицит/излишък“	22
IV. Последващ контрол за изпълнение на дадените препоръки от Сметна палата	23
Част четвърта Заключение	25
Част пета Препоръки	26
Част шеста Отговори на одитираната организация	26
Опис на одитните доказателства	27

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

Съкращение	Пълно наименование
АЗ	Агенция по заетостта
АСП	Агенция за социално подпомагане
ДБ	Държавен бюджет
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДОО	Държавно обществено осигуряване
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕС	Европейски съюз
ЕЦБ	Европейската централна банка
ЗБДОО	Закон за бюджета на ДОО
ЗНЗ	Закон за насърчаване на заетостта
ЗПФ	Закон за публичните финанси
ЗФУКПС	Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор
КСО	Кодекс за социално осигуряване
МСВОИ	Международни стандарти на върховните одитни институции
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
МФ	Министерство на финансите
НАП	Национална агенция за приходите
НПОС	Наредба за пенсиите и осигурителния стаж
НЗОК	Национална здравноосигурителна каса
НОИ	Национален осигурителен институт
ПЗР	Преходни и заключителни разпоредби
ПМС	Постановление на Министерски съвет
СЕС	Средства от Европейския съюз
СФУК	Система за финансово управление и контрол
ТП	Териториално поделение
ЦУ	Централно управление

Част първа РЕЗЮМЕ

Извършен е одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) за периода от 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г. в Националния осигурителен институт (НОИ).

Одитиран обект е отчета за изпълнението на бюджета на ДОО и състоянието на системите за финансово управление и контрол в изследваните процеси, съгласно обхвата на одита¹, които са оценени спрямо изискванията на правната рамка.

При одита е установено:

Спазени са процедурите и сроковете по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета в Сметната палата и в Народното събрание.

По структура и показатели отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. съответства на Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) за 2017 г. В отчета са посочени получени трансфери, разходи и предоставени трансфери, непредвидени в закона, които са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени вярно.

Осигурителните приходи по бюджета на ДОО за 2017 г. са преизпълнени с 299 269,3 хил. лв. (5,3 на сто), което се дължи на по-висок брой на осигурените лица и на по-високия размер на осигурителния доход, постъпили повече приходи от осигурителни вноски върху средствата за социални разходи, за трудова злополука и професионална болест и други.

Отчетените неданъчни приходи са със 71 772,2 хил. лв. повече от планираните – 38 315,0 хил. лв., което се дължи на прехвърлени/възстановени акумулирани средства от осигурителни вноски от пенсионноосигурителните дружества във фондовете на ДОО – „Пенсии“ и „Пенсии за лицата по чл. 69“.

Получените допълнителни трансфери от държавния бюджет (ДБ) за покриване на недостига от средства, са с 4,8 на сто по-малко от планираните – 4 398 489,9 хил. лв.

Получените по бюджета на ДОО трансфери от Министерството на труда и социалната политика (МТСП) по програми за осигуряване на заетост и за фонд „Условия на труд“, както и трансфери за поетите осигурителни вноски и данъци, не са предвидени в ЗБДОО за 2017 г., но са в изпълнение на действащото законодателство.

Общите разходи по бюджета на ДОО са превишени със 192 066,9 хил. лв. (1,9 на сто), което се дължи на по-големите разходи за пенсии и за социални обезщетения и помощи. Отчетените общо разходи за пенсии са със 71 928,1 хил. лв. (0,8 на сто) повече от планираните средства - 8 936 300,0 хил. лв.

Разходите за пенсии за сметка на ДОО са превишени със 104 456,6 хил. лв. (1,2 на сто) спрямо планираните – 8 610 964,2 хил. лв., което се дължи на изплатените еднократни допълнителни суми към пенсиите за месеците април и декември 2017 г. Отчетените разходи за пенсии за сметка на ДБ са с 32 268,3 хил. лв. (10,0 на сто) по-малко от планираните – 324 035,8 хил. лв.

През периода 2015 г. – 2017 г. се наблюдава тенденция годишният темп на нарастване на разходите за пенсии да намалява спрямо годишния темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски, независимо, че в абсолютен размер разходите за пенсии превишават приходите от осигурителни вноски.

През 2017 г. се отчита намаляваща тенденцията по отношение на участието на държавата във финансирането на част от осигурителните разходи, което е за сметка на държавния бюджет, спрямо предходните две години – 2015 г. и 2016 г.

¹ Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г.; Структура и съдържание на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г.; Изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г.

Разходите за социални помощи и обезщетения са превишени със 125 536,1 хил. лв. (9,3 на сто), в резултат на по-големият брой изплатени парични обезщетения за общо заболяване и майчинство, за трудови злополуки и професионални заболявания, както и по-големият брой на изплатените нереализирани работни дни, поради временна неработоспособност и майчинство.

Към 31.12.2017 г. дължимите суми за надвзети парични обезщетения за временна неработоспособност, подлежащи на събиране от НОИ, са в по-малък размер спрямо отчетените към 31.12.2016 г., в резултат на предприети ефективни действия от страна на НОИ, в т.ч. на засилена контролна дейност. Размерът на надвзетите пенсии и надвзетите парични обезщетения за безработица към 31.12.2017 г. са нарастнали спрямо отчетените към 31.12.2016 г., което се дължи на пропорционално извършените и отчетени в повече разходи по показателите „Пенсии“ и „Социални помощи и обезщетения“ през 2017 г. спрямо 2016 г.

Предоставените трансфери по бюджета на ДОО – „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ и „Трансфер между бюджет и СЕС“, непредвидени в ЗБДОО за 2017 г., са отчетени законосъобразно.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО е отчетен излишък в размер на 14 595,3 хил. лв., като за 2017 г. не е планиран дефицит (излишък) по бюджета на ДОО.

Отчетените дефицити по фондовете „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са финансирани с излишъците по бюджетите на фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ.

През одитирания период в НОИ има утвърдени вътрешни актове за изграждане на системата за финансово управление и контрол (СФУК) в изследваните процеси.

Въведените с вътрешните правила контроли са достатъчни и адекватни и са прилагани последователно през целия одитиран период. Системата за финансовото управление и контрол е осигурила съответствие на изследваните процеси с изискванията на правната рамка.

Изпълнени са дадените от Сметната палата препоръки при предходния одит на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2016 г.

Част втора ВЪВЕДЕНИЕ

1. Основание за извършване на одита

Настоящият одит е извършен на основание чл. 5, ал. 1, т. 4, във връзка с чл. 6, ал. 5 и чл. 38, ал. 1 от Закона за Сметната палата, одитна задача № 316 от Програмата за одитната дейност на Сметната палата за 2018 г. и в изпълнение на Заповед № ОД-06-01-004 от 26.04.2018 г. на заместник-председателя на Сметната палата - Тошко Тодоров.

2. Информация за одитираната организация

Държавната политика по ДОО се разработва, координира и провежда от министъра на труда и социалната политика. Националният осигурителен институт управлява държавното обществено осигуряване и изпълнява бюджета на ДОО. Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО се изготвя от НОИ и се внася от управителя му в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнение на държавния бюджет за съответната година.

Разходите на общественото осигуряване се покриват от: осигурителни вноски, които се събират от Националната агенция за приходите (НАП); постъпления от глоби, санкции,

наказателни лихви и други неданъчни приходи, като набраните средства не се капитализират; трансфери от държавния бюджет.

Националният осигурителен институт е юридическо лице със седалище гр. София. Първостепенен разпоредител с бюджета на ДОО е управителят на НОИ, а второстепенни разпоредители в териториалните поделения (ТП) на НОИ са техните директори. Контрол върху дейността на НОИ се осъществява от Надзорния съвет на НОИ.

Органи на управление на НОИ са Надзорният съвет, управителят и подуправителят. Надзорният съвет е съставен от представители на държавата и на национално представените работодателски и синдикални организации.

Към 31.12.2017 г. Надзорният съвет се състои от 13 членове², определени в съответствие с изискванията на чл. 35, ал. 1 от КСО.³

Националният осигурителен институт се състои от централно управление (ЦУ) и териториални поделения (ТП).

Централно управление на НОИ осъществява дейността си чрез 12 дирекции, 32 отдела и инспекторат. Дейността на ТП на НОИ се осъществява чрез 3 дирекции, 97 отдела и 181 сектора. През 2017 г. не са извършвани промени в структурата на ЦУ и ТП на НОИ.⁴

Към 31.12.2017 г. общият брой на реално заетите служители по основен щат е 3 291, в т.ч. 2 320 по служебно правоотношение и 971 по трудово правоотношение, като незаетите щатни бройки са 176.⁵

През одитирания период последователно управители на НОИ са Бисер Петков и Ивайло Иванов, а подуправител е Весела Караиванова-Начева. Отговорност за управленските решения по смисъла на чл. 6, ал. 1 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор за одитирания период носят Бисер Петков, Весела Караиванова-Начева⁶ и Ивайло Иванов, в качеството си на управител на НОИ.⁷

3. Одитиран период

Одитираният период е от 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г.

4. Предмет на одита

Предмет на одита е отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО се изготвя от НОИ⁸, утвърждава се от Надзорния съвет на НОИ и се внася от управителя на НОИ в Народното събрание. Представя се в Сметната палата за изготвяне на доклад със становище, които се внасят в Народното събрание.

² Одитно доказателство № 3

³ чл. 35, ал. 1 от КСО „Надзорният съвет се състои от по един представител на всяка от представителните организации на работниците и служителите и на работодателите, признати съгласно Кодекса на труда и равен на тях брой представители, определени от Министерския съвет, един от които задължително е заместник изпълнителен директор на Националната агенция за приходите.“

⁴ Одитно доказателство № 2

⁵ Съгласно Правилника за организацията и дейността на Националния осигурителен институт (изм. ДВ, бр. 22 от 2016 г., в сила от 01.04.2016 г.) общата численост на персонала на НОИ е 3 467 бр.; Одитни доказателства № 1 и № 16

⁶ Изпълнява длъжността управител на НОИ през периода от 05.05.2017 г. до 18.09.2017 г.; Одитно доказателство № 4

⁷ Одитно доказателство № 4

⁸ Структурните звена, имащи основно отношение към изготвянето на отчета за изпълнението на ДОО, са дирекции „Финансово-счетоводна дейност“, „Анализ, планиране и прогнозиране“, „Пенсии“ и „Осигуряване и краткосрочни плащания“

За одитирания период размерът на отчетените приходи и трансфери в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г. възлиза на 10 580 846,6 хил. лв., а на разходите и трансферите – 10 566 251,3 хил. лв.

5. Цели на одита

5.1. Да се оцени степента на съответствие на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. с изискванията на правната рамка.

5.2. Да се оцени състоянието на системата за финансово управление и контрол в изследваната област.

5.3. Да се установи степента на изпълнение на дадените от Сметната палата препоръки от предходния одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г.

6. Обхват на одита

Одитната задача обхваща:

6.1. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г.

6.2. Структура и съдържание на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г.

6.3. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г.

6.4. Проверка за изпълнение на дадените от Сметната палата препоръки при предходния одит на отчета за изпълнението на ДОО за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г.

В обхвата на одита не са предвидени ограничения.

7. Критерии за оценка

При одита на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г. са приложени следните критерии за оценка:

7.1. Съответствие на процеса по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. с изискванията на правната рамка.

7.2. Съответствие на структурата и съдържанието на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. с изискванията на правната рамка.

7.3. Съответствие на изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. с изискванията на правната рамка.

7.4. Съответствие на системата за финансово управление и контрол с изискванията на правната рамка.

7.5. Степен на изпълнение на дадените препоръки при одита на отчета за изпълнението на ДОО за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г.

8. Одитни стандарти, приложими при одита

Одитът е изпълнен в съответствие с Международните стандарти на върховните одитни институции (МСВОИ) 100 Основни принципи на одита в публичния сектор, МСВОИ 400 Основни принципи на одита за съответствие и МСВОИ 4000 Стандарт за одит за съответствие.

Част трета КОНСТАТАЦИИ

I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.

Проектът на отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. е изготвен от НОИ на основата на: подадения от дирекция „Финансово-счетоводна дейност“ към НОИ отчет за касовото изпълнение на бюджета на ДОО по фондове; касовия отчет за приходите от осигурителни вноски, изготвен от НАП; касовия отчет за приходите от централизирано превеждани осигурителни вноски за бюджетните организации, изготвен от Министерството на финансите (МФ) и касовия отчет за приходите от осигурителните вноски на служителите на Националната здравноосигурителна каса (НЗОК), при спазване на изискванията на вътрешните правила.⁹

От управителя на НОИ е внесен доклад и отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. в Надзорния съвет на НОИ за утвърждаване, съгласно чл. 37, ал. 5, т. 3, б. „б“ от КСО.¹⁰ Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО е придружен с: отчет на консолидиран бюджет на ДОО за 2017 г. – изпълнение по месеци и тримесечия; статистически отчет и демографски, икономически и натурални показатели за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2017 г.¹¹

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г., е утвърден на 13.04.2018 г. от Надзорния съвет на НОИ, в съответствие с изискването на чл. 36, ал. 1, т. 2 от КСО.¹²

Утвърденият отчет е внесен в Сметната палата на 18.04.2018 г. при спазване на седемдневния срок по чл. 56, ал. 1 от Закона за Сметната палата.¹³

В съответствие с изискванията¹⁴ на КСО, годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. е внесен от управителя на НОИ в Народното събрание за приемане.¹⁵

Процедурите по изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. от Националния осигурителен институт са в съответствие с нормативните изисквания.

II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.

1. Представеният отчет включва изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО, бюджетите на фондовете по чл. 18 от КСО - „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“, както и бюджета на НОИ.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. е изготвен съгласно структурата и показателите, определени в ЗБДОО за 2017 г. В Раздел „Приходи и трансфери - всичко“ са включени получените приходи, отчетени по показателите, предвидени в ЗБДОО за 2017 г. и получените трансфери. В Раздел „Разходи и трансфери – всичко“ са включени извършените разходи, отчетени по показатели и предоставените от бюджета на ДОО

⁹ Одитни доказателства №№ 5, 6 и 11

¹⁰ Одитно доказателство № 9

¹¹ Одитно доказателство № 8

¹² Одитно доказателство № 8

¹³ Одитно доказателство № 8

¹⁴ чл. 31, ал. 1 от КСО

¹⁵ Одитно доказателство № 9

трансфери за други бюджети. Отчетено е и финансирането на бюджета по съответните показатели, както и дефицита/излишъка по съответните фондове.

Отчетените приходи, разходи и трансфери по бюджетите на осигурителните фондове и по бюджета на НОИ отговарят по характер на нормативно определените в КСО.¹⁶

2. В отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г. са посочени показатели, които не са предвидени в ЗБДОО за 2017 г., но са в изпълнение на действащи нормативни актове¹⁷, както следва:

2.1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

2.1.1. По показателя **„Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост“** са отчетени средства съгласно сключени договори по програми за насърчаване на заетостта между Агенцията по заетостта (АЗ) и НОИ¹⁸, които са в съответствие с параграф 1 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗБДОО за 2017 г.¹⁹

2.1.2. По показателя **„Трансфери от МТСП за фонд „Условия на труд“** са отчетени средства, предоставени въз основа на сключен договор²⁰ между НОИ и фонд „Условия на труд“, които са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2017 г.

2.1.3. По показателя **„Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“** са отчетени средства за данъци върху доходите на физическите лица²¹ и са във връзка със схемата на централизирано разплащане на осигурителните вноски и данъци по чл. 159 от Закона за публичните финанси (ЗПФ).²²

2.2. По Раздел „Разходи и трансфери – всичко“

2.2.1. По показателя **„Програми за временна заетост“** са отчетени като разход средства, които са в изпълнение на сключени договори²³ между НОИ и АЗ на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта (ЗНЗ) и са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2017 г.

2.2.2. По показателя **„Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта“** изразходваните средства са за предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 4, т. 4 от Закона за ветераните от войните (за отдых и лечение) и по чл. 16 от Закона за военнопострадалите и военнопострадалите (за профилактика и рехабилитация), и са отчетени в съответствие с разпоредбата на параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2017 г.²⁴

2.2.3. По показателя **„Дейности за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести“** са отчетени разходи съгласно разпоредбите на чл. 46, ал. 1, т. 6 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд. Разходите са отчетени в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2017 г.

2.2.4. По показателя **„Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“** са отчетени в съответствие с чл. 114, ал. 1 от ЗПФ и параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2017 г., предоставени средства по сключени договори с една

¹⁶ чл.чл. 20 – 26б от КСО; Одитни доказателства № 8 и № 10

¹⁷ Одитни доказателства № 8 и № 10

¹⁸ чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта

¹⁹ Одитно доказателство № 12

²⁰ чл. 46, ал. 1, т. 6 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд, с предмет на договора реализиране на проект за обучение на тема: „Повишаване знанията на служителите от териториалните поделения на НОИ за установяване на отклонения от безопасното и здравословно изпълнение на задълженията, причините и обстоятелствата за трудови злополуки и професионални болести“

²¹ попадат в обхвата на § 25, ал. 4 от ЗДБРБ за 2013 г., съгласно т. 14 от указание на Дирекция „Държавно съкровище“ на МФ - ДДС № 16/27.12.2012 г.

²² Одитно доказателство № 12

²³ Одитни доказателства № 12 и № 19

²⁴ Одитно доказателство № 12

бюджетна организация за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2017 г.²⁵

2.2.5. По показателя „Трансфер между бюджет и СЕС“ са посочени средства, представляващи разходи по изпълнението на европейски проект и споразумение.^{26,27}

3. Спазена е разпоредбата на параграф 2 от ПЗР на ЗБДОО за 2017 г., като не е формиран общ резерв на фондовете по чл. 18 от КСО.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. съответства на структурата и показателите на ЗБДОО за 2017 г.

Отчетените непредвидени в Закона за бюджета на ДОО за 2017 г. получени трансфери, разходи и предоставени трансфери, са в изпълнение на действащото законодателство.

III. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г.

1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

В отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2017 г. са отчетени **общо приходи и трансфери** в размер на 10 580 846,6 хил. лв., които са 102,0 на сто спрямо планираните в Закона за бюджета на ДОО за 2017 г. – 10 375 563,8 хил. лв.²⁸

Съгласно ЗБДОО за 2017 г. **приходите по бюджета на ДОО** включват „Осигурителни приходи“, „Неданъчни приходи“ и „Внесени данък добавена стойност (ДДС) и други данъци върху продажбите“.

В осигурителните приходи се включват приходите от осигурителни вноски.

Неданъчните приходи включват: „Приходи и доходи от собственост“, „Глоби, санкции и наказателни лихви“ и „Други приходи“.

Приходите по показателя „Внесен ДДС и други данъци върху продажбите“ се формират от начисления ДДС върху приходите и доходите от собственост.

Планираните приходи със ЗБДОО за 2017 г. и тяхното изпълнение, отразено в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г., е както следва:

(хил. лв.)

ПОКАЗАТЕЛИ	ЗБДОО за 2017 г.	Отчет	Изпълнение спрямо ЗБДОО за 2017 г. (к.3 – к.2)	Изпълнение в % (к.3/к.2)
1	2	3	4	5
1. Осигурителни приходи	5 614 738,0	5 914 007,3	299 269,3	105,3
1.1. Осигурителни вноски	5 614 738,0	5 914 007,3	299 269,3	105,3
2. Неданъчни приходи	38 315,0	110 087,2	71 772,2	287,3

²⁵ Одитни доказателства № 12 и № 15

²⁶ Споразумение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по механизъм за свързване на Европа (МСЕ) сектор Телекомуникации с номер на споразумението: INEA/CEF/ICTA/A2016/1171568. Координатор на същото е НАП, а другите бенефициери са НОИ, АСП, НЗОК. Проект S.A.F.E. „Социални агенции за бъдещето на Европа“ с номер на споразумението: VP/2013/007 с водеща институция Италиански социалноосигурителен институт INPS и консорциум от 13 национални организации за социално осигуряване от 11 държави, като НОИ е една от тях.

²⁷ Одитно доказателство № 12

²⁸ Одитни доказателства №№ 8, 12, 16 и 17

2.1. Приходи и доходи от собственост	6 840,0	6 294,6	- 545,4	92,0
2.2. Глоби, санкции и наказателни лихви	5 200,0	26 822,2	21 622,2	515,8
2.3. Други приходи	26 275,0	76 970,4	50 695,4	292,9
3. Внесени ДДС и други данъци върху продажбите	-1 065,0	-1 047,5	-17,5	98,4
Общо приходи без получените трансфери - т. 1, т. 2 и т. 3	5 651 988,0	6 023 047,0	371 059,0	106,6
4. Получени трансфери от централния бюджет за държавното обществено осигуряване	325 085,9	367 983,9	42 898,0	113,2
5. Получени допълнителни трансфери от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства	4 398 489,9	4 185 655,9	- 212 834,0	95,2
6. Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост	0	339,7	339,7	
7. Трансфери от МТСП за фонд „Условия на труд“	0	10,6	10,6	
8. Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци	0	3 809,5	3 809,5	
Общо получени трансфери - т. 4, т. 5, т. 6, т. 7 и т. 8	4 723 575,8	4 557 799,6	- 165 776,2	96,5
Общо приходи, в т.ч. и получени трансфери от ЦБ/ДБ	10 375 563,8	10 580 846,6	205 282,8	102,0

Общо събраните приходи (без получените трансфери) са в размер на 6 023 047,0 хил. лв., при планирани за 2017 г. – 5 651 988,0 хил. лв., или изпълнение 106,6 на сто.

1.1. Отчетените **осигурителни приходи** са в размер на 5 914 007,3 хил. лв., които са от осигурителни вноски и представляват 98,2 на сто от общия размер на приходите²⁹.

Планираните със ЗБДОО за 2017 г. осигурителни приходи са в размер на 5 614 738,0 хил. лв., или изпълнение от 105,3 на сто, което се дължи на по-висок брой на осигурените лица, по-голям размер на осигурителния доход, повече приходи от осигурителни вноски за трудова злополука и професионална болест и други.³⁰

Изпълнението на приходите от осигурителни вноски за 2017 г. спрямо 2016 г.³¹ е 116,8 на сто, като увеличението с 849 106,6 хил. лв. се дължи на горепосочените причини.³²

Приходите от осигурителни вноски се формират от вноски от работодатели, лични вноски от работници и служители, вноски от самоосигуряващи се лица, главници по ревизионни актове и приходи от професионални пенсионни фондове.

От отчетените приходи от осигурителни вноски с най-голям относителен дял са „Вноски за работници и служители от работодатели” – 3 648 067,4 хил. лв., или 61,7 на сто, следвани от „Вноски от работници и служители (лични вноски)” – 1 992 042,4 хил. лв. или 33,7 на сто и „Вноски от самонаети лица (самоосигуряващи се лица)” – 254 792,3 хил. лв. или 4,3 на сто и други.³³

²⁹ 6 023 047,0 хил. лв.

³⁰ Одитни доказателства №№ 17, 22 и 25

³¹ 5 064 900,7 хил. лв.

³² Съгласно данни от Отчет за изпълнението на ЗБДОО за 2016 г. и Отчет за изпълнението на ЗБДОО за 2017 г.

³³ Одитно доказателство № 17

1.2. Отчетените **неданъчни приходи** са в размер на 110 087,2 хил. лв., от които: приходи и доходи от собственост – 6 294,6 хил. лв.; глоби, санкции и наказателни лихви – 26 822,2 хил. лв. и други приходи – 76 970,4 хил. лв.

В ЗБДОО за 2017 г. са планирани неданъчни приходи в размер на 38 315,0 хил. лв., в т.ч.: приходи и доходи от собственост – 6 840,0 хил. лв.; глоби, санкции и наказателни лихви – 5 200,0 хил. лв. и други приходи – 26 275,0 хил. лв.

Отчетеното изпълнение в размер на 110 087,2 хил. лв. е 287,3 на сто от планираното, което се дължи на преизпълнението на други приходи и на приходите от глоби, санкции и наказателни лихви.³⁴ Преизпълнението на другите приходи е в резултат на прехвърлени/възстановени акумулирани средства от осигурителни вноски от пенсионноосигурителните дружества в ЦУ на НОИ³⁵.

1.3. Отчетените **приходи от данък добавена стойност и други данъци върху продажбите** са в размер на (-) 1 047,5 хил. лв. при планирани (-) 1 065,0 хил. лв., или изпълнение 98,4 на сто, като данъците са внесени в държавния бюджет.³⁶

Приходите са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени правилно по показателите на консолидирания бюджет на ДОО за 2017 г.

1.4. Съгласно ЗБДОО за 2017 г. е предвидено държавата да участва във финансирането на осигурителните разходи чрез **трансфери** в размер на 4 723 575,8 хил. лв.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО са отчетени получени трансфери в общ размер на 4 557 799, 6 хил. лв., в т. ч.: 367 983,9 хил. лв. от централния бюджет за ДОО, 4 185 655,9 хил. лв. получен допълнителен трансфер от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства; 350,3 хил. лв. от МТСП (339,7 хил. лв. по програми за осигуряване на заетост и 10,6 хил. лв. за фонд „Условия на труд“) и трансфери за поети осигурителни вноски и данъци в размер на 3 809,5 хил. лв.³⁷

Общо отчетените трансфери са със 165 776,2 хил. лв. по-малко от планираните в ЗБДОО за 2017 г.

1.4.1. По показателя **„Получени трансфери от централния бюджет за държавното обществено осигуряване“** са отчетени 367 983,9 хил. лв., които са 113,2 от планирания размер в ЗБДОО за 2017 г.

1.4.2. По показателя **„Получени допълнителни трансфери от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства“** при планирани 4 398 489,9 хил. лв. са отчетени **4 185 655,9 хил. лв.**, или 95,2 на сто от предвидените в ЗБДОО за 2017 г.³⁸

Получените допълнителни трансфери включват:

- а) субсидия за покриване на недостига от средства – 4 084 612,2 хил. лв.;
- б) средства за покриване на извършените разходи за отдих и лечение на ветераните от войните³⁹, както и за профилактика и рехабилитация на военноинвалиди и военнопострадали⁴⁰ - 243,7 хил. лв.;

³⁴ Одитно доказателство № 16

³⁵ Съгласно чл. 46, ал. 1 от КСО, в сила от 15.08.2015 г., осигурените в универсален пенсионен фонд лица имат право да изберат да променят осигуряването си от универсален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, съответно във фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“. В сила от 01.01.2016 г., на основание чл. 4в, ал. 1 от КСО, осигурените в професионален пенсионен фонд лица имат право еднократно да променят осигуряването си от професионален пенсионен фонд във фонд „Пенсии“, с увеличена осигурителна вноска. Одитни доказателства № 17 и № 25

³⁶ Одитни доказателства № 16 и № 17

³⁷ Одитни доказателства №№ 8, 12, 16 и 19

³⁸ Одитни доказателства №№ 8, 12, 13, 16 и 19

³⁹ чл. 4, т. 4 от Закона за ветераните от войните

⁴⁰ чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите

в) допълнителен трансфер в размер на 51 500,0 хил. лв., съгласно Постановление на Министерски съвет (ПМС) № 47/08.03.2017 г. за еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите за април 2017 г.;

г) допълнителен трансфер в размер на 49 300,0 хил. лв., съгласно ПМС № 253/16.11.2017 г. за еднократно изплащане на допълнителна сума към пенсиите за декември 2017 г.

1.4.3. По показателя „Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост“ отчетените трансфери в размер на 339,7 хил. лв. са в изпълнение на договори между НОИ и АЗ за изплащане на възнаграждения на лица, наети по програми за осигуряване на заетост, сключени на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от ЗНЗ.⁴¹

1.4.4. По показателя „Трансфери от МТСП за фонд „Условия на труд“ са отчетени 10,6 хил. лв. Средствата са предоставени въз основа на сключен договор⁴² между НОИ и фонд „Условия на труд“ за реализиране на проект за обучение на тема „Повишаване знанията на служителите от териториалните поделения на НОИ за установяване на отклонения от безопасното и здравословно изпълнение на задълженията, причините и обстоятелствата за трудови злополуки и професионални болести“.⁴³

1.4.5. По показателя „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“ са отчетени 3 809,5 хил. лв. в изпълнение на централизираното разплащане на осигурителни вноски и данъци, съгласно чл. 161, във връзка с чл. 159 от ЗПФ.⁴⁴

Получените трансфери по бюджета на ДОО за 2017 г., включително непредвидените със Закона за бюджета на ДОО за 2017 г., са в съответствие с действащото законодателство и са отчетени правилно.

2. По Раздел „Разходи и трансфери - всичко“

В отчета за изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО за 2017 г. по Раздел „Разходи и трансфери – всичко“ при планирани 10 375 563,8 хил. лв. са отчетени 10 566 251,3 хил. лв., които са 101,8 на сто спрямо приетите със закона и с 3,6 на сто повече спрямо 2016 г.⁴⁵

2.1. Разходите, предвидени в ЗБДОО за 2017 г. са в размер на 10 368 163,8 хил. лв., а отчетените⁴⁶ - 10 558 597,9 хил. лв., или 101,9 на сто спрямо уточнения план⁴⁷. Установеният преразход от 192 066,9 хил. лв. се дължи основно на по-големите разходи за социални обезщетения и помощи.

С най-голям относителен дял са разходите за пенсии – 85,3 на сто, следвани от разходите за социални помощи и обезщетения – 14,0 на сто и разходите за програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост – 0,7 на сто.

Извършените разходи, съгласно приетите показатели по бюджета на ДОО и уточнения план⁴⁸ за 2017 г., са както следва:

⁴¹ Одитни доказателства №№ 8, 12, 16 и 19

⁴² на основание чл. 46, ал. 1, т. 6 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд

⁴³ Одитни доказателства № 12 и № 19

⁴⁴ Одитни доказателства №№ 8, 12, 16 и 19

⁴⁵ отчетени разходи и трансфери в размер на 10 196 372,8 хил. лв. през 2016 г.

⁴⁶ Одитни доказателства №№ 8, 16 и 20

⁴⁷ 10 366 531,0 хил. лв.

⁴⁸ Уточненият план представя извършените корекции по бюджета на ДОО за 2017 г., в резултат от утвърдените промени по отделните разходни параграфи и подпараграфи, вследствие от взети решения на Надзорния съвет на НОИ, на основание чл. 114, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ.

(ХИЛ. ЛВ.)

Показатели	ЗБДОО за 2017 г.	Уточнен план ⁴⁹	Отчет	% изпълнение	Икономия/ преразход	
					разлика	%
к.1	к.2	к.3	к.4	к.5 (к.4/к.3)	к.6 (к.4-к.3)	к.7
1. Разходи-общо	10 368 163,8	10 366 531,0	10 558 597,9	101,9	192 066,9	1,9
1.1. Пенсии	8 936 300,0	8 936 300,0	9 008 228,1	100,8	71 928,1	0,8
1.1.1. Пенсии за сметка на ДОО	8 610 964,2	8 610 964,2	8 715 420,8	101,2	104 456,6	1,2
1.1.2. Пенсии за сметка на държавния бюджет	324 035,8	324 035,8	291 767,5	90,04	-32 268,3	-9,96
1.1.3. Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ	1 300,0	1 300,0	1 039,8	80,0	-260,2	-20,0
1.2. Социални помощи и обезщетения	1 350 000,0	1 348 367,2	1 473 903,3	109,3	125 536,1	9,3
1.3. Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта	81 795,8	81 795,8	76 459,4	93,5	-5 336,4	-6,5
1.3.1. Разходи за персонал	56 505,2	56 746,4	56 114,4	98,9	-632,0	-1,1
1.3.2. Издръжка	18 534,9	18 293,7	16 617,8	90,8	-1 675,9	-9,2
1.3.3. Платени данъци, такси и административни санкции	550,0	550,0	335,3	61,0	-214,7	-39
1.3.4. Разходи за членски внос и участие в негърговски организации и дейности	118,2	118,2	111,1	94,0	-7,1	-6,0
1.3.5. Капиталови разходи	6 087,5	6 087,5	2 686,8	44,1	-3 400,7	-55,9
1.3.6. Програми за временна заетост	-	-	339,7		339,7	
1.3.7. Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта	-	-	243,7		243,7	

⁴⁹ Одитно доказателство № 15

1.3.8. Дейности за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести	-	-	10,6		10,6	
1.4. Отбрана и сигурност	68,0	68,0	7,1	10,4	-60,9	-89,6
1.5. Разходи за лихви	-	-	-			
1.5.1. Разходи за лихви по заеми от банки и други финансови институции от чужбина	-	-	-			
1.5.2. Други разходи за лихви към местни лица	-	-	-			

2.1.1. По показателя разходи за „Пенсии“⁵⁰ в ЗБДОО за 2017 г. са предвидени средства в размер на 8 936 300,0 хил. лв. Отчетените разходи са в размер на 9 008 228,1 хил. лв., или 100,8 на сто спрямо планираните. Реализиран е преразход в размер на 71 928,1 хил. лв., което е 0,8 на сто спрямо предвиденото в закона. Разходите за пенсии са нараснали с 3,1 на сто спрямо 2016 г.⁵¹

За 2017 г. разходите за пенсии са 9,1 на сто от БВП.⁵² През 2017 г. броят на пенсиониралите се лица е 97 637, а броят на възобновените и възстановените пенсионери е 32 023. Броят на пенсионерите, чиито пенсии са прекратени и спрени през 2017 г., е 141 779. Поради това, към 31.12.2017 г., броят на пенсионерите, ефективно получаващи пенсии, е 2 169 237, които са с 12 119 по-малко спрямо броя на същите пенсионери към 31.12.2016 г.⁵³ Към 31.12.2017 г. броят на пенсиите е 2 557 729, от които лични пенсии – 2 437 163 и наследствени пенсии – 120 566. Спрямо 2016 г.⁵⁴ общият брой на пенсиите е намалял с 50 300, което е в резултат на провежданата пенсионна реформа.⁵⁵

От отчетените разходи за „Пенсии“ с най-голям относителен дял са: „Пенсиите за сметка на ДОО“ – в размер на 8 715 420,8 хил. лв. (96,7 на сто от общия размер на разходите за пенсии), следвани от „Пенсии за сметка на държавния бюджет“ – 3,2 на сто и „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ“ – 0,01 на сто.

Установено е превишение на разходите за „Пенсии за сметка на ДОО“ в размер на 104 456,6 хил. лв. или 1,2 на сто от планираните. Причина за увеличението са включените разходи за изплатените еднократно допълнителни суми към пенсиите за месеците април и декември 2017 г. – утвърдени общо в размер на 100 800,0 хил. лв.⁵⁶. Без изплатените еднократно допълнителни суми, разходите за пенсии от ДОО са 8 614 757,7 хил. лв. или с 3 793,5 хил. лв. (0,04 на сто) повече от планираните.⁵⁷

Постигната е икономия на разходите за „Пенсии за сметка на държавния бюджет“ в размер на 32 268,3 хил. лв., което е 10,0 на сто от планираните. Към разходите за сметка на държавния бюджет се отчитат разходите за: пенсии за военна и гражданска инвалидност,

⁵⁰ Одитно доказателство № 20

⁵¹ разходи за пенсии за 2016 г. – 8 736 973,4 хил. лв.

⁵² БВП за 2017 г. е 98 631 млн. лв.

⁵³ Броят на пенсионерите към 31.12.2016 г. е 2 181 356

⁵⁴ Броят на пенсиите към 31.12.2016 г. е 2 608 029

⁵⁵ Одитно доказателство № 20

⁵⁶ Съгласно ПМС № 47/08.03.2017 г. и ПМС № 253/16.11.2017 г. Реално изплатените суми са на обща стойност 100 663,1 хил. лв.

⁵⁷ Одитни доказателства №№ 8, 13 и 20

социални пенсии за старост, социални пенсии за инвалидност, персонални пенсии, пенсии за особени заслуги и пенсии, отпуснати по отменени закони; добавки към пенсиите на участниците и пострадалите във войните, както и добавки по чл. 9 от Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресираните лица. Пенсиите за сметка на ДБ са отпуснати на основание на действащи нормативни актове.⁵⁸

По показателя **„Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ”**⁵⁹ е установена икономия в размер на 260,2 хил. лв. или 20,0 на сто от планираните. По-ниския отчетен разход спрямо планирания се дължи на по-ниския брой лица, избрали да прехвърлят пенсионните си права към пенсионната схема на ЕС спрямо планирания.⁶⁰

Дължимите **надвзети пенсии** към 31.12.2017 г. са в размер на 7 094,98 хил. лв.⁶¹ Съгласно предоставени обяснения от одитирания обект, причините за наличието им са следните: отпуснати и изплатени пенсии въз основа на представени от лицата документи за осигурителен стаж и осигурителен доход с невярно съдържание; деклариране на невярна информация от пенсионера или неговите наследници; неуведомяване от страна на пенсионерите и техните наследници за настъпване на всяко обстоятелство, което води до спиране, прекратяване или изменение на пенсията, преизчисляване на пенсии, отпуснати по разпоредби на международни договори, по които Република България е страна и други.

За намаляване размера на дължимите надвзети пенсии от НОИ са предприети действия за осъществяване на предварителен, текущ и последващ контрол на представените документи във връзка с отпускане и изплащане на пенсиите, както и за подобряване на събираемостта на задълженията.⁶²

Установено е, че размерът на надвзетите пенсии към 31.12.2017 г. е нарастнал с 301,1 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2016 г.⁶³, което нарастване е пропорционално на извършените и отчетени в повече разходи по показателя „Пенсии“ през 2017 г.⁶⁴ спрямо 2016 г.⁶⁵

2.1.2. По разходния показател **„Социални помощи и обезщетения“** в ЗБДОО за 2017 г. са предвидени средства в размер на 1 350 000,0 хил. лв. С решение на Надзорния съвет на НОИ са извършени законосъобразни промени по бюджета на ДОО, в резултат на което уточненият план за разходите по показателя е 1 348 367,2 лв.⁶⁶ По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 1 473 903,3 хил. лв. (109,3 на сто спрямо уточнения план) или преразход по показателя в размер на 125 536,1 хил. лв. (9,3 на сто). Причини за превишението са по-големият брой изплатени парични обезщетения за общо заболяване и майчинство, за трудови злополуки и професионални заболявания, както и по-големият брой на изплатените загубени работни дни, поради временна неработоспособност и майчинство.⁶⁷

Дължимите **надвзети обезщетения за временна неработоспособност** към 31.12.2017 г. са в размер на 7 675,6 хил. лв., а надвзетите **обезщетения за безработица** в размер на 1 682,1 хил. лв.⁶⁸

⁵⁸ Одитно доказателство № 20

⁵⁹ в изпълнение на Наредбата за прехвърляне на пенсионни права от и към пенсионните схеми на ЕС, на ЕЦБ и на ЕИБ, приета с ПМС № 262/22.10.2012 г.

⁶⁰ Одитно доказателство № 20

⁶¹ Одитно доказателство № 26

⁶² Одитно доказателство № 25

⁶³ Към 31.12.2016 г. – 6 793,9 хил. лв.; Одитно доказателство № 26

⁶⁴ Разходи за пенсии за 2017 г. – 9 008 228,1 хил. лв.

⁶⁵ Разходи за пенсии за 2016 г. – 8 736 973,4 хил. лв.

⁶⁶ Одитно доказателство № 15

⁶⁷ Одитни доказателства №№ 20, 25 и 27

⁶⁸ Одитни доказателства № 25 и № 26

Съгласно предоставени обяснения от одитирания обект, причините за наличието им са следните: неизпълнение на задълженията на лицата за деклариране в законовия срок на обстоятелствата, които водят до спиране и прекратяване изплащането на паричните обезщетения за временна неработоспособност/безработица; неподадени или некоректно подадени данни от осигурителя в Регистъра на осигурените лица, въз основа на които се определя правото и се изчислява размера на обезщетенията, надвзети добросъвестно получени от лицата обезщетения и други.

Предприетите действия от НОИ за намаляване размерите на дължимите надвзети обезщетения за временна неработоспособност и за безработица са насочени към подобряване на контролните дейности, в т.ч. предварителен, текущ и последващ контрол, относно недопускане и предотвратяване на незаконосъобразното изплащане на обезщетения, както и на увеличаване на събираемостта на вече изплатените такива.⁶⁹

Установено е, че размерът на надвзетите парични обезщетения за временна неработоспособност към 31.12.2017 г. е намален със 76,6 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2016 г.⁷⁰ Размерът на надвзетите парични обезщетения за безработица към 31.12.2017 г. е нарастнал с 19,4 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2016 г.⁷¹ Последното се дължи на пропорционално извършените и отчетени в повече разходи по показателя „Социални помощи и обезщетения“ през 2017 г.⁷² спрямо 2016 г.⁷³

2.1.3. По разходния показател „Програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост“ в ЗБДОО за 2017 г. са планирани средства в размер на 81 795,8 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 76 459,4 хил. лв., като е постигната икономия в размер на 5 336,4 хил. лв. или 6,5 на сто от планираните.⁷⁴

Отчетеният показател включва:

а) „Разходи за персонал“ - отчетени са 56 114,4 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2017 г. в размер на 56 505,2 хил. лв. С решение на Надзорния съвет на НОИ са извършени законосъобразни промени по бюджета на ДОО, в резултат на което уточненият размер на разходите по показателя е 56 746,4 хил. лв. Установена е икономия от 632,0 хил. лв. или 1,1 на сто от уточнения план. Реализираната икономия е в резултат на ползвани от служителите отпуски за временна неработоспособност и за отглеждане на дете.

б) „Издържка“ – отчетени са 16 617,8 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2017 г. в размер на 18 534,9 хил. лв. В резултат на извършените законосъобразни промени по бюджета на ДОО, уточненият размер на разходите по показателя става 18 293,7 хил. лв. Установена е икономия в размер на 1 675,9 хил. лв. или 9,2 на сто от уточнения план. Реализирането на икономия е в резултат от намалените разходи за вода, горива и енергия, както и за материали и външни услуги. В показателя „Издържка“ са включени и отчетени разходите, свързани с изплащане на пенсиите, като пощенски такси, ДДС и финансови услуги през 2017 г., в съответствие с Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж (НПОС)⁷⁵.

в) „Платени данъци, такси и административни санкции“ – отчетени са 335,3 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2017 г. в размер на 550,0 хил. лв. Установена е икономия в размер на 214,7 хил. лв. или 39,0 на сто от планираните.

⁶⁹ Одитно доказателство № 25

⁷⁰ Към 31.12.2016 г. – 7 752,2 хил. лв.

⁷¹ Към 31.12.2016 г. – 1 662,7 хил. лв.; Одитни доказателства № 26 и № 27

⁷² Разходи за социални помощи и обезщетения за 2017 г. – 1 473 903,3 хил. лв.

⁷³ Разходи за социални помощи и обезщетения за 2016 г. – 1 381 315,0 хил. лв.

⁷⁴ Одитни доказателства №№ 12, 15 и 25

⁷⁵ Одитно доказателство № 24

г) „Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности“ – отчетени са 111,1 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2017 г. в размер на 118,2 хил. лв. Установена е икономия в размер на 7,1 хил. лв. или 6,0 на сто от планираните.

д) „Капиталови разходи“ – отчетени са 2 686,8 хил. лв. при планирани със ЗБДОО за 2017 г. в размер на 6 087,5 хил. лв. Установена е икономия в размер на 3 400,7 хил. лв. или 55,9 на сто от планираните.

е) Отчетени са три подпоказателя – „Програми за временна заетост“ – в размер на 339,7 хил. лв., „Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта“ – в размер на 243,7 хил.лв. и „Дейности за предотвратяване на трудови злоупотреби и професионални болести“ в размер на 10,6 хил. лв., които не са планирани със ЗБДОО за 2017 г., но са в съответствие с действащи нормативни актове.

2.1.4. По показателя **„Отбрана и сигурност“** в ЗБДОО за 2017 г. са планирани средства в размер на 68,0 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 7,1 хил.лв., като е постигната икономия в размер на 60,9 хил. лв. или 89,6 на сто от планираните, с цел оптимизиране на разходите.⁷⁶

Към 31.12.2017 г. общият размер на дължимите суми за надвзети пенсии⁷⁷, парични обезщетения за временна неработоспособност⁷⁸ и обезщетения за безработица⁷⁹ възлиза на 16 452,68 хил. лв., като независимо от предприетите мерки от НОИ за намаляването му, е налице увеличение, което се дължи на пропорционалното нарастване на разходите за пенсии и социални помощи и обезщетения през 2017 г. спрямо 2016 г.

Извършените разходи за държавното обществено осигуряване през 2017 г. са в съответствие с действащото законодателство и са отразени правилно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г.

2.2. Предоставените трансфери⁸⁰ от бюджета на ДОО към други бюджети са 7 653,4 хил. лв., които са 103,4 на сто спрямо предвидените в ЗБДОО за 2017 г.⁸¹ – 7 400 хил. лв.

Установеният преразход се дължи на предоставените трансфери, които не са планирани в ЗБДОО за 2017 г. – „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ - 1 632,7 хил. лв. и „Трансфер между бюджет и СЕС“ – в размер на (-) 11,6 хил. лв.

Предоставените трансфери са както следва:

2.2.1. На МТСП за Агенцията за социално подпомагане (АСП) – 3 149,2 хил. лв. при планирани 3 150,0 хил. лв. (99,97 на сто), които са предоставени в съответствие с разпоредбите на КСО за помощно-технически средства, свързани с увреждане.⁸²

От АСП е потвърдено усвояването на предоставените от бюджета на НОИ трансфери.⁸³

⁷⁶ Одитно доказателство № 25

⁷⁷ 7 094,98 хил. лв.

⁷⁸ 7 675,6 хил. лв.

⁷⁹ 1 682,1 хил. лв.

⁸⁰ Одитно доказателство № 21

⁸¹ С решение на **Надзорния съвет** на НОИ, отразено в Протокол № 15 от 19.12.2017 г., са извършени законосъобразни промени по бюджета на ДОО, в резултат на което уточненият размер на „Предоставени трансфери“, отчетен в т. 2 на раздел „Разходи и трансфери – всичко“ към Отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г., е 9 032,8 хил. лв., съответстващ на размера на отразените по § 61-02 от Отчета за касовото изпълнение на бюджета на ДОО „Трансфери между бюджети – предоставени трансфери“

⁸² чл. 11, ал. 1, т. 2, б. „в“, чл. 12, ал. 1, т. 4 и чл. 13, ал. 1, т. 3 от КСО

⁸³ Одитно доказателство № 21

2.2.2. На МТСП за фонд „Условия на труд“ – 2 809,5 хил. лв. (70,24 на сто от предвидените средства), от които:

а) за мероприятия за предотвратяване на трудови злополуки и професионални болести по чл. 24, т. 3 от КСО – 2 233,9 хил. лв.;

б) за диагностика на професионалните болести по чл. 24, т. 4 от КСО – 575,6 хил. лв.

Трансферите, предоставени на фонд „Условия на труд“, са усвоени в отчетения размер.⁸⁴

2.2.3. Отчетен е „Трансфер на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, съгласно чл. 92, ал. 4 НПОС“ в размер на 50,4 хил. лв., или 20,2 на сто от предвидените средства в ЗБДОО за 2017 г. – 250,0 хил. лв. Отчетените средства са за извършване на независим одит за съответствие на действително направените нетни разходи от извършване на обществена услуга по изплащане на пенсиите от „Български пощи“ ЕАД, съгласно чл. 92, ал. 4 от Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж. Средствата са усвоени в отчетения размер.⁸⁵

2.2.4. Отчетен е „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ в размер на 1 632,7 хил. лв., представляващ предоставени средства по сключени договори за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2017 г. с бюджетна организация – Военномедицинска академия. Трансферът е отчетен законосъобразно.⁸⁶

2.2.5. Отчетен е „Трансфер между бюджет и СЕС“ в размер на (-) 11,6 хил. лв., представляващи предоставени средства по изпълнението на европейски проект и споразумение.^{87,88}

Предоставените трансфери от бюджета на ДОО към други бюджети са в съответствие с действащото законодателство и са отразени вярно в отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г.

3. Тенденция на приходите, разходите и трансферите, съгласно отчетите за изпълнението на ЗБДОО за периода 2015 г. – 2017 г.⁸⁹

Отчетените приходи през 2015 г. по показателя „Осигурителни приходи“ са в размер на 7 505 937,8 хил. лв., за 2016 г. – 5 064 900,7 хил. лв. и за 2017 г. – 5 914 007,3 хил. лв.

Отчита се плаваща тенденция в абсолютна стойност на размера на осигурителните приходи за периода 2015 г. – 2017 г., което се дължи на постъпилите повече приходи от осигурителни вноски през трите години, както и на факта, че от 01.01.2016 г. държавата не

⁸⁴ Одитни доказателства № 21 и № 14

⁸⁵ Одитни доказателства № 21 и № 18

⁸⁶ на основание чл. 36, ал. 1, т. 12 от КСО, чл. 25, ал. 2 от Наредба № 1 от 13.02.2007 г. за ползване и изплащане на паричните помощи за профилактика и рехабилитация и в съответствие с чл. 114, ал. 1 от ЗПФ и параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2017 г.; Одитно доказателство № 12

⁸⁷ Споразумение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по механизъм за свързване на Европа (МСЕ) сектор Телекомуникации с номер на споразумението: INEA/CEF/ICTA/A2016/1171568. Координатор на същото е НАП, а другите бенефициери са НОИ, АСП, НЗОК. Проект S.A.F.E. „Социални агенции за бъдещето на Европа“ с номер на споразумението: VP/2013/007 с водеща институция Италиански социалноосигурителен институт INPS и консорциум от 13 национални организации за социално осигуряване от 11 държави, като НОИ е една от тях.

⁸⁸ Одитно доказателство № 12

⁸⁹ Одитни доказателства № 23 и № 8

участва с трансфер в размер 12 на сто върху сбора от осигурителните доходи на всички осигурени лица.⁹⁰

Приходите от **осигурителни вноски** през 2015 г. са **4 798 107,4 хил. лв.**, през 2016 г. – **5 064 900,7 хил. лв.** и през 2017 г. – **5 914 007,3 хил. лв.** Нарастващата тенденция за периода се дължи на увеличението брой на осигурените лица и по-високия среден осигурителен доход.

„Неданъчните приходи“ през 2015 г. са 52 872,4 хил. лв., през 2016 г. – 174 227,0 хил. лв. и през 2017 г. – 110 087,2 хил. лв. Плаващата тенденция за периода се дължи на нарастващия през годините размер на средствата от приходи и доходи от собственост и от средства от глоби, санкции и наказателни лихви, както и на плаващата тенденция по отношение подпоказателя „Други приходи“, в който се отчитат средства от акумулирани осигурителни вноски от универсални и професионални пенсионни фондове.

Получените **трансфери** от централния бюджет⁹¹ са в общ размер на 4 924 425,3 хил. лв. за 2015 г., 4 953 632,1 хил. лв. за 2016 г. и 4 557 449,3 хил. лв. за 2017 г. *Намаляваща е тенденцията по отношение на участието на държавата във финансирането на част от осигурителните разходи през 2017 г. спрямо предходните две години от изследвания период.*

Разходите по показателя **„Пенсии“** през 2015 г. са **8 445 512,1 хил. лв.**, през 2016 г. – **8 736 973,4 хил. лв.** и през 2017 г. – **9 008 228,1 хил. лв.** Нарастващата тенденция през периода се дължи на осъвременяването на пенсиите и еднократно изплатените допълнителни суми към тях през годините, независимо, че броят на пенсиите намалява в резултат от пенсионната реформа.

По показателя **„Социални помощи и обезщетения“** през 2015 г. са отчетени 1 250 125,2 хил. лв., през 2016 г. – 1 381 315,0 хил. лв. и през 2017 г. – 1 473 903,3 хил. лв. Нарастващата тенденция през периода се дължи на увеличаващия се брой на осигурените лица по години⁹², изплатените повече работни дни по някои видове парични обезщетения, както и по-високото среднодневно парично обезщетение.

По показателя **„Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“** са отчетени разходи през 2015 г. – 66 241,0 хил. лв., през 2016 г. – 69 702,0 хил. лв. и през 2017 г. – 76 459,4 хил. лв. Нарастващата тенденция през периода се дължи на нарастване на разходите за заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения.

По показателя **„Отбрана и сигурност“** са отчетени през 2015 г. – 1,7 хил. лв., през 2016 г. – 7,6 хил. лв. и през 2017 г. – 7,1 хил. лв. Отчита се плаваща тенденция по отношение на отчетените средства по показателя, но сравнени с планираните и през трите години са в доста по-малък размер, което се дължи на икономии на средства, направени по целесъобразност.

По показателя **„Разходи за лихви“** са отчетени през 2015 г. – 19,0 хил. лв., през 2016 г. – 2,8 хил. лв., а през 2017 г. – няма планирани и отчетени средства, тъй като последното плащане по заема със Световната банка⁹³ е през 2016 г.⁹⁴

⁹⁰ в сила от 01.01.2016 г. е отменена т. 5 на чл. 21 от КСО по отношение на трансферите от държавния бюджет за фонд „Пенсии“ на ДОО, като отпада участието на държавата във финансирането му с трансфер в размер на 12 на сто върху сбора от осигурителните доходи на всички осигурени лица

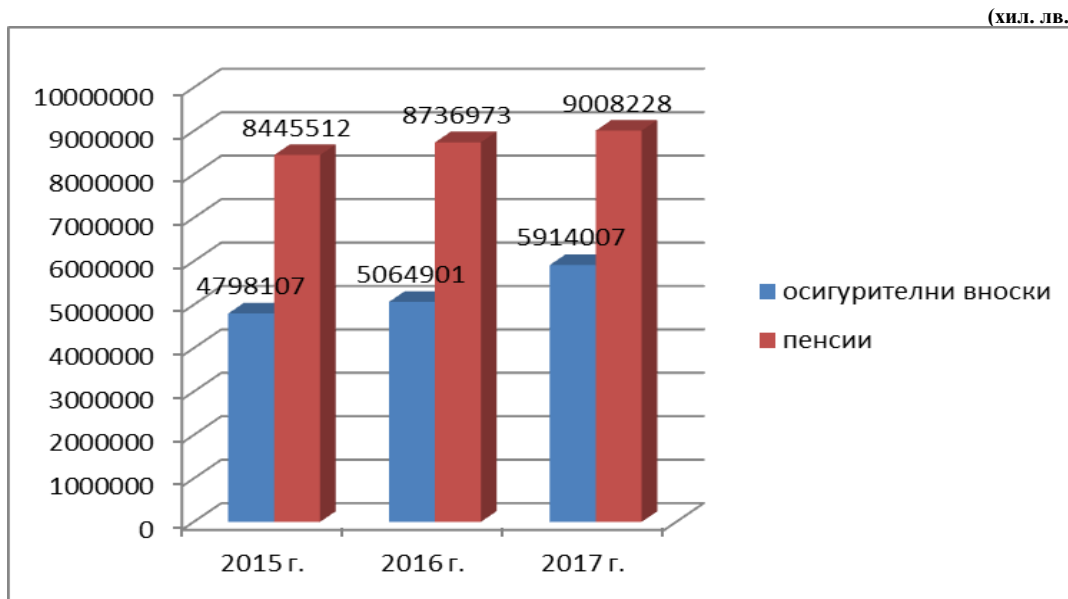
⁹¹ Получени трансфери от централния бюджет за ДОО и получен допълнителен трансфер от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства, както и трансфер за поети осигурителни вноски и данъци, и получените трансфери по чл. 21, т. 5 от КСО (отм., в сила от 01.01.2016 г.).

⁹² осигурените лица през 2015 г. – 2 755 906 бр., през 2016 г. – 2 765 138 бр., а през 2017 г. – 2 779 820 бр.

⁹³ дългосрочни заеми от банки и финансови институции от чужбина

⁹⁴ Одитно доказателство № 28

Фигура № 1: Графика за темповете на нарастване на разходите за пенсии и на приходите от осигурителни вноски за периода 2015 г. – 2017 г.

Разходите за пенсии⁹⁵ през периода 2015 г. - 2017 г., за всяка от годините, са в по-голям абсолютен размер спрямо приходите от осигурителни вноски⁹⁶. Наблюдава се тенденция годишният темп на нарастване на разходите за пенсии⁹⁷ да е по-малък спрямо годишния темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски.⁹⁸

4. По раздел „Финансиране“

4.1. В Закона за бюджета на ДОО за 2017 г. не са предвидени суми по разчети за поети осигурителни вноски и данъци, но законосъобразно са отчетени 8 691,1 хил. лв. в съответствие с разпоредбите на чл. 159 от ЗПФ.⁹⁹

4.2. Отчетените средства по показателя „Друго вътрешно финансиране“ в размер на 5 599,8 хил. лв. не са предвидени в ЗБДОО за 2017 г., но са законосъобразни и включват сумите по параграф 88-00 „Събрани средства и извършени плащания за сметка на други бюджети, сметки и фондове“ в размер на 1 057,9 хил. лв. и параграф 93-00 „Друго финансиране – нето“ в размер на (-) 6 657,7 хил. лв.¹⁰⁰

4.3. Наличните средства към 31.12.2017 г., в размер на 543,8 хил. лв., съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ, отчетени по параграф 95-08 „Наличност в легова равностойност по валутни сметки в края на периода“.¹⁰¹

⁹⁵ с най-голям относителен дял в общия размер на разходите

⁹⁶ с най-голям относителен дял в общия размер на приходите

⁹⁷ с 3,5 на сто през 2016 г. спрямо 2015 г. и с 3,1 на сто през 2017 г. спрямо 2016 г.

⁹⁸ със 5,6 на сто през 2016 г. спрямо 2015 г. и с 16,8 на сто през 2017 г. спрямо 2016 г.

⁹⁹ Одитно доказателство № 12

¹⁰⁰ Одитни доказателства № 12 и № 16

¹⁰¹ Одитно доказателство № 16

Финансирането по бюджета на ДОО за 2017 г. е в съответствие с действащото законодателство.

5. По раздел „Дефицит/Излишък“

В ЗБДОО за 2017 г. не е планиран дефицит (излишък) по бюджета на ДОО. В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. е отчетен излишък в размер на 14 595,3 хил. лв.

Изпълнението на бюджетите на отделните фондове на ДОО през 2017 г. е както следва:

1. По бюджета на **фонд „Пенсии“** е отчетен дефицит в размер на 3 979 081,4 хил. лв., което е с 98 918,3 хил. лв. по-малко от планирания¹⁰². Това се дължи на: събраните със 194 754,5 хил. лв. повече приходи от осигурителни вноски, постъпилите приходи от универсални и професионални пенсионни фондове в размер на 32 575,6 хил. лв., полученият с 10 390,3 хил. лв. повече трансфер от централния бюджет за държавното обществено осигуряване, повече разходи за пенсии в размер на 138 822,0 хил. лв., по-малко разходи за социални помощи и обезщетения – 57,3 хил. лв. и непланирани, но отчетени предоставени трансфери за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия в размер на 37,4 хил. лв.

2. По бюджета на **фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“** при планиран дефицит от 130 665,0 хил. лв. е отчетен 116 735,4 хил. лв. или с 13 929,6 по-малко. По-малкият дефицит се дължи на: постъпилите по-малко осигурителни приходи с 53 220,3 хил. лв., събраните приходи от универсални и професионални пенсионни фондове в размер на 1 662,8 хил. лв., непланирани, но отчетени получени трансфери от централния бюджет за държавното обществено осигуряване в размер на 32 507,7 хил. лв., по-малко разходи за пенсии в размер на 32 978,6 хил. лв. и по-малко разходи за социални помощи и обезщетения в размер на 0,8 хил. лв.

3. По бюджета на **фонд „Пенсии, несвързани с трудова дейност“**, при планиран дефицит от 12,1 хил. лв. е отчетен излишък от 32 255,5 хил. лв. Разликата се дължи на: по-малко разходи за пенсии за сметка на държавния бюджет в размер на 32 268,3 хил. лв. и отчетените повече от планираните с 0,7 хил. лв. разходи за социални помощи и обезщетения.

4. По бюджета на **фонд „Трудова злополука и професионална болест“** е отчетен излишък в размер на 165 134,1 хил. лв., което е с 58 972,8 хил. лв. повече от планирания¹⁰³. По-високият излишък се дължи на: получени повече приходи от осигурителни вноски с 56 496,8 хил. лв., постигната икономия на разходите за пенсии за сметка на ДОО в размер на 1 647 хил. лв., повече разходи за социални помощи и обезщетения в размер на 363,5 хил. лв., предоставени по-малко трансфери на МТСП за АСП в размер на 2 хил. лв. и за фонд „Условия на труд“ в размер на 1 190,5 хил. лв.

5. По бюджета на **фонд „Общо заболяване и майчинство“** е отчетен дефицит в размер на 139 538,5 хил. лв., което е с 11 351,9 хил. лв. повече от планирания по бюджета¹⁰⁴. Това се дължи на установения преразход за изплатени социални помощи и обезщетения в размер на 89 174,9 хил. лв., на предоставен с 1,2 хил. лв. по-голям трансфер на АСП, както и на непланираните, но отчетени предоставени трансфери за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия в размер на 1 595,3 хил. лв., независимо от събраните в повече осигурителни вноски със 79 419,5 хил. лв.

6. По бюджета на **фонд „Безработица“** е отчетен дефицит в размер на 135 527,5 хил. лв., което е с 12 603,5 хил. лв. повече от планирания¹⁰⁵ и се дължи на по-високите разходи за

¹⁰² 4 077 999,7 хил. лв.

¹⁰³ 106 161,3 хил. лв.

¹⁰⁴ 128 186,6 хил. лв.

¹⁰⁵ 122 924,0 хил. лв.

обезщетения за безработица с 34 422,3 хил. лв., независимо от постъпилите в повече приходи от осигурителни вноски с 21 818,8 хил. лв.

7. По **бюджета на НОИ** при планиран излишък в размер на 4 353 626,1 хил. лв. е отчетен излишък от 4 188 088,5 хил. лв., който е със 165 537,6 хил. лв. по-малък от планирания.

Наличните средства в края на периода по отчета на консолидирания бюджет на ДОО за 2017 г. са 543,8 хил. лв. и съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ.¹⁰⁶

През одитирания период в НОИ има утвърдени и действат вътрешни актове¹⁰⁷, регламентиращи процесите по изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО, структура и съдържание на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО и изпълнение на бюджета на ДОО.

Введените контроли са достатъчни и адекватни, което предпоставя предотвратяване на несъответствия в изследваните процеси, и са прилагани последователно през целия одитиран период. Взетите управленски решения в НОИ, показват добро разбиране за същността и значението на СФУК в изследваните процеси, поради което през одитирания период същите функционират в съответствие с изискванията на Закона за финансовото управление и контрол в публичния сектор, методологията, издадена от Министерството на финансите и вътрешните актове.

Състоянието на СФУК в изследваните процеси е добро, като през одитирания период са осигурили ефективното изпълнение на дейностите във връзка с изготвянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г., което е видно от гореизложеното в настоящия доклад.¹⁰⁸

IV. Последващ контрол за изпълнение на дадените препоръки от Сметна палата

За изпълнението на дадените препоръки от Сметната палата при предходния одит на отчета за изпълнението на бюджета на Държавното обществено осигуряване за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г. управителят на НОИ е информирал председателя на Сметната палата за изпълнението на дадените препоръки.¹⁰⁹

При извършената проверка на място е установено следното:

Препоръка № 1. *Да се актуализират Вътрешните правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване, на бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите, в*

¹⁰⁶ Одитно доказателство № 16

¹⁰⁷ Счетоводна политика на НОИ за 2017 г.; Индивидуален сметкоплан на НОИ за 2017 г.; „Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване (КБДОО), на бюджета на Учителския пенсионен фонд (УчПФ) и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите (ФГВРС)“ с 3 Работни инструкции (РИ) – РИ „Действия при съставяне и приемане на проекта на Закона за бюджета на ДОО, бюджета на Учителския пенсионен фонд и бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите“; РИ „Процедури при изпълнение на Закона за бюджета на ДОО, бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите“; РИ „Процедури при отчитане на Закона за бюджета на ДОО, бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите“; Работни инструкции „Поемане на задължение“ и „Извършване на разход“; Работна инструкция „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“; Работна инструкция „Приемане и обработване на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“; Вътрешни правила за организация на деловодната дейност, документооборота и контрола по изпълнение на сроковете в НОИ; функционални, длъжностни характеристики и други

¹⁰⁸ Част трета Констатации

¹⁰⁹ Одитно доказателство № 29

съответствие с промените в КСО (в сила от 01.01.2016 г.) относно създаването на нов фонд „Пенсии за лицата по чл. 69“.

Със Заповед на Управителя на НОИ № 1016-40-1069 от 19.10.2017 г. са утвърдени Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване (КБДОО), на бюджета на Учителския пенсионен фонд (УчПФ) и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите (ФГВРС).¹¹⁰

В чл. 5, ал. 1 от вътрешните правила, е посочено че Консолидираният бюджет на ДОО включва бюджетите на фондовете – „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“, „Общо заболяване и майчинство“, „Безработица“ и бюджета на НОИ.

Препоръката е изпълнена.

Препоръка № 2. В Работна инструкция „Процедури при отчитане на Закона за бюджета на ДОО, бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите“ да се регламентират конкретните видове натурални показатели, за които следва да бъдат изготвени приложения към отчета.

Работна инструкция (РИ) „Процедури при отчитане на Закона за бюджета на ДОО, бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите“ е приложение РИ 01-03 към утвърдените със Заповед № 1016-40-1069/19.10.2017 г. Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване (КБДОО), на бюджета на Учителския пенсионен фонд (УчПФ) и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите (ФГВРС).¹¹¹

В Процедура 6 „Изготвяне на обобщен годишен отчет за бюджета на ДОО по фондове и консолидиран в изпълнение на ЗДБОО“ от РИ 01-03, са регламентирани конкретни видове натурални показатели, за които следва да бъдат изготвени приложения към отчета, като е посочено, че на основата на обобщения годишен отчет за изпълнението на ЗДБОО се разработва Статистически годишен отчет на КБДОО, придружен с демографски и икономически показатели за приходи и по разходи, както и **натурални показатели по пенсиите.**

Към отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. се съдържа приложение с натурални показатели по пенсиите.

Препоръката е изпълнена.

Препоръка № 3. Да се актуализират Работни инструкции „Приемане и обработване на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“ и „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“, в съответствие със структурните промени в отдел „Краткосрочни плащания и контрол“ в ТП на НОИ.

Със Заповед № 1016-40-930 от 20.09.2017 г. на Управителя на НОИ е утвърдена РИ „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“, а със Заповед №1016-40-931 от 20.09.2017 г. е утвърдена РИ „Приемане и обработване на документи и данни за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“.¹¹²

¹¹⁰ Одитно доказателство № 6

¹¹¹ Одитно доказателство № 6

¹¹² Одитно доказателство № 30

В работните инструкции в полето „Отговорник“ е добавен сектор „Краткосрочни плащания“, съобразно настъпилите през 2016 г. структурни промени в отдел „Краткосрочни плащания и контрол“ в ТП на НОИ.

Препоръката е изпълнена.

Част четвърта ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г., представени в одитния доклад и събраните одитни доказателства, са налице основания за изразяване на следните заключения:

Дейността в изследваните процеси е в съответствие с действащото законодателство във всички съществени аспекти.

Спазен е нормативно определения ред по съставяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г. в Сметната палата и в Народното събрание.

По структура и показатели отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. съответства на ЗБДОО за 2017 г. Посочените в отчета получени трансфери, разходи и предоставени трансфери, непредвидени в ЗБДОО за 2017 г., са отчетени законосъобразно.

Изпълнението на бюджета по отделните показатели е както следва:

а) Установено е преизпълнение на осигурителните приходи с 5,3 на сто, което се дължи на по-висок брой на осигурените лица, по-голям размер на осигурителния доход, събраните повече приходи от осигурителни вноски. Постъпилите приходи от осигурителни вноски са законосъобразни и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.

б) Преизпълнението на неданъчните приходи със 71 772,2 хил. лв. спрямо планираните – 38 315,0 хил. лв., е в резултат на прехвърлени/възстановени акумулирани средства от осигурителни вноски от пенсионноосигурителни дружества във фондовете на ДОО - „Пенсии“ и „Пенсии за лицата по чл. 69“.

в) Установено е превишение на общите разходи с 1,9 на сто, което се дължи на по-високите разходи за пенсии и социални помощи и обезщетения.

г) В резултат от предприетите ефективни действия от страна на НОИ, размерът на надвзетите обезщетения за временна неработоспособност са намалели със 76,6 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2016 г. Независимо от това, размерът на надвзетите пенсии и обезщетения за безработица са се увеличили спрямо отчетените към 31.12.2016 г., съответно с 301,1 хил. лв. и 19,4 хил. лв., което е в резултат от пропорционално извършените в повече разходи за пенсии и социални помощи и обезщетения през 2017 г. спрямо 2016 г.

д) Предоставените трансфери от НОИ на МТСП за АСП, фонд „Условия на труд“ и Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС) са в съответствие с действащото законодателство и са усвоени в отчетения размер.

е) Независимо, че през периода 2015 г. – 2017 г. се запазва тенденцията абсолютният размер на разходите за пенсии да превишава този на приходите от осигурителни вноски, се отчита намаляване на годишния темп на нарастване на разходите за пенсии спрямо годишния темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски.

Намаляваща е през 2017 г. тенденцията по отношение на участието на държавата във финансирането на част от осигурителните разходи, което е за сметка на държавния бюджет, спрямо предходните две години.

ж) Отчетените дефицити по бюджетите на фондовете на ДОО - „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са покрити с отчетените

излишъци по фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ. Наличността в края на периода по отчета на консолидирания бюджет на ДОО е равна на остатъка по валутните сметки на НОИ.

Въведените с вътрешните правила контроли са достатъчни и адекватни, което предпоставя предотвратяване на несъответствия в изследваните процеси, и са прилагани последователно през целия одитиран период. Системата за финансовото управление и контрол е осигурила съответствие на изследваните процеси с изискванията на правната рамка.

Изпълнени са препоръките, дадени от Сметната палата при предходния одит на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за периода от 01.01.2016 г. до 31.12.2016 г.

Част пета ПРЕПОРЪКИ

В резултат на извършения одит не се дават препоръки.

Част шеста ОТГОВОРИ НА ОДИТИРАНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

Фактите и обстоятелствата, установени при одита и отразени в доклада са съгласувани с представители на одитираната организация¹¹³. Представителите на НОИ изразяват пълно съгласие и приемат напълно (изцяло) установените факти и обстоятелства.

В подкрепа на констатациите от одитния доклад са събрани 30 броя одитни доказателства, които заедно с работните документи, отразяващи отделните етапи на одитния процес, се намират в Сметната палата.

Настоящият одитен доклад е приет на основание, чл. 48, ал. 1 от Закона за Сметната палата с Решение № 164 от 05.07.2018 г. на Сметната палата.

¹¹³ на 11.06.2018 г.

**ОПИС НА ОДИТНИТЕ ДОКАЗАТЕЛСТВА
КЪМ ОДИТЕН ДОКЛАД № 0600100418**

№	Одитни доказателства	Брой страници
1	Писмо вх. № 1029-40-6574/26.04.2018 г. от ръководителя на одитния екип до подуправителя на НОИ, относно искане на информация и документи и писмо на НОИ изх. № 1029-40-6574#1/04.05.2018 г.	3
2	Справка за видовете и броя на организационните звена в ЦУ и ТП на НОИ през 2017 г., дадена по т. 1 от писмо на НОИ изх. № 1029-40-6574#1/04.05.2018 г.	1
3	Справка за състава на Надзорния съвет на НОИ и извършените промени в него през 2017 г., дадена по т. 4 от писмо на НОИ изх. № 1029-40-6574#1/04.05.2018 г.	2
4	Справки за отговорните длъжностни лица в ЦУ на НОИ за периода 01.01.2017 г. – 31.12.2017 г., дадени по т. 2 и т. 9 от писмо на НОИ изх. № 1029-40-6574#1/04.05.2018 г.	3
5	РД-И-2.29 (1) от 21.05.2018 г. - за тест с двойна цел за съответствие на изготвянето, утвърждаването и представянето на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. с действащата правна рамка в област на изследване „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.”	5
6	Заповед № 1016-40-1069/19.10.2017 г. на Управителя на НОИ и Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на ДОО, на бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите с приложения – 3 бр. работни инструкции	19
7	Писмо, вх. на Сметна палата № 12-20-3/09.05.2018 г. от Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане до заместник-председателя на Сметна палата	3
8	Писмо изх. на НОИ № 1029-40-6275/18.04.2018 г. до Сметната палата относно представяне на отчет за изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г. с приложения: Протокол № 4 от заседание на НС на НОИ, проведено на 13.04.2018 г.; Доклад на Управителя на НОИ за изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г.; Отчет за изпълнение на Закона за бюджета на ДОО за 2017 г. (вх. № 33-00-2/18.04.2018 г. на Сметната палата); Отчет на консолидирания бюджет на ДОО за 2017 г. по месеци; Статистически отчет за изпълнение на консолидирания бюджет на ДОО за 2017 г.; Демографски и икономически показатели за 2017 г.; Натурални показатели по пенсиите за 2017 г.; Приложение № 3 към чл. 16, ал. 4 от ЗБДОО за 2017 г.; Приложение № 4 към чл. 17 от ЗБДОО за 2017 г. и Приложение № 5 към чл. 18 от ЗБДОО за 2017 г.	67
9	Докладна записка от Управителя на НОИ за представяне на НС на НОИ на отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. за утвърждаването му; Писмо от Управителя на НОИ до Народно събрание, изх. на НОИ № 1029-40-6276/18.04.2018 г.	2

№	Одитни доказателства	Брой страници
10	РД-И-2.29 (2) от 28.05.2018 г. - за тест с двойна цел за установяване съответствието на структурата и съдържанието на отчета за изпълнението на ДОО 2017 г. със ЗБДОО за 2017 г. в областта на изследване „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.“	10
11	Справка за ежемесечно представяне на касовите отчети от НАП, НЗОК и МФ за 2017 г.	1
12	Писмо, вх. на НОИ № 1029-40-7394/18.05.2018 г. от ръководителя на одитния екип от Сметна палата; Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-7394#1/21.05.2018 г. с приложени документи	39
13	ПМС № 253/16.11.2017 г. и ПМС № 47/08.03.2017 г.	4
14	Писмо, вх. № 04-13-7/04.05.2018 г. от Управителя на Фонд „Условия на труд“ до заместник-председателя на Сметна палата	3
15	Докладна записка от директор дирекция „ФСД“ до Управителя на НОИ относно компенсирано преразпределение на разходи по параграфи от ЕБК за 2017 г.; Справка за необходимите корекции по бюджета на НОИ за 2017 г.; докладна записка от Управителя на НОИ до НС на НОИ, изх. № 1024-40-83/13.12.2017 г., относно одобряване на компенсирани промени в консолидирания бюджет на ДОО за 2017 г.; Протокол № 15 от 19.12.2017 г. от проведено заседание на НС на НОИ с приложено Решение за одобряване на корекциите	10
16	Част от отчет за касовото изпълнение на ДОО за 2017 г.	6
17	РД-И-2.29(3) от 25.05.2018 г. - за тест с двойна цел на приходите по бюджета на ДОО, предоставени от НОИ, НАП и НЗОК за област „Изготвяне, утвърждаване и представяне отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.“ с приложени Справка за степента на изпълнение на приходните показатели по отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г. спрямо утвърдените със ЗБДОО за 2017 г.; Справка за приходите на ДОО, събрани от НАП и НОИ - 2017 г. и Справка за размера на приходите по фондове на ДОО, събрани от НАП и НОИ към 31.12.2017 г.	8
18	Кореспонденция между управителя на НОИ и министъра на МТИТС с платежни документи – писмо, изх. на МТИТС № 15-00-207/28.11.2017 г. и писмо, изх. на НОИ № 1029-40-1345#2/22.12.2017 г.	6
19	РД-И-2.21(1) от 29.05.2018 г. - за тестове по същество на получените трансфери по бюджета на ДОО за област „Изготвяне, утвърждаване и представяне отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.“, Справка за получените трансфери от централния бюджет за ДОО по т. 4, т. 5 и т. 8 от Раздел „Приходи и трансфери на консолидирания бюджет на ДОО и отчетеното им изразходване за периода от 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г. и Справка за получените трансфери между бюджетни сметки и отчетеното им изразходване за периода от 01.01.2017 г. до 31.12.2017 г.	5
20	РД-И-2.29(4) от 05.06.2018 г. - за тест с двойна цел върху данните от отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. за извършените разходи в област на изследване „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.“ с приложени	13

№	Одитни доказателства	Брой страници
	Справка за степента на изпълнение на показателите по отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. спрямо утвърдените със Закона за бюджета на ДОО за 2017 г. и Справка за броя на пенсионерите, пенсиите и разходите за пенсии през 2017 г.	
21	РД-И-2.21(2) от 05.06.2018 г. - за тестове по същество на предоставените трансфери през 2017 г. от бюджета на ДОО в област на изследване „Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.“	4
22	Информация за броя на осигурените лица, осигурителната база и средномесечния осигурителен доход на база приходи от осигурителни вноски по отчета на КБДОО за 2017 г.; Справка по т. 6 от писмо № 1029-40-6574 от 26.04.2018 г. на Сметна палата във връзка с одит на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.	17
23	Писмо, вх. на НОИ № 1029-40-7395/18.05.2018 г. от ръководителя на одитния екип от Сметна палата за изискване на информация; Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-7395#1/21.05.2018 г.	25
24	Протокол – възстановяване от „Български пощи“ ЕАД, изх. на НОИ № 1036-40-44/28.02.2017 г.; част от НПОС и хронологична обратна ведомост за сметка 50011	8
25	Писмо, вх. на НОИ № 1029-40-7393/18.05.2018 г. от ръководителя на одитния екип до Управителя на НОИ и Писмо, изх. на НОИ № 1029-40-7393#7/29.05.2018 г. от Управителя на НОИ до ръководителя на одитния екип с приложени писма от дирекции на НОИ	33
26	Справка за диференцирания остатък на вземанията по фондове към 31.12.2017 г.; Справка за диференцирания остатък на вземанията към 31.12.2017 г.; Справка за диференцирания остатък на вземанията към 31.12.2016 г.	3
27	Справка за отчетените разходи за социални помощи и обезщетения по КСО за 2017 г. и Справка за отчетените разходи по „Програми, дейности и служби по социалното осигуряване, подпомагане и заетостта“ за 2017 г.	3
28	Платежни документи за извършени погашения по дългосрочни заеми от Световната банка през 2016 г.	15
29	Писмо до Председателя на Сметна палата, вх. на СП № 33-03-32 от 19.10.2017 г. от Управителя на НОИ и Доклад от съветника към кабинета на Председателя на СП, вх. № 33-03-32 от 26.20.2017 г.	5
30	Заповед № 1016-40-930/20.09.2017 г. и РИ „Приемане и обработка на документи за отпускане и изплащане на парични обезщетения за безработица“; Заповед № 1016-40-931/20.09.2017 г. и РИ „Приемане и обработване на документи и данни за отпускане и изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО“	72

СТАНОВИЩЕ НА СМЕТНАТА ПАЛАТА

ПО ОТЧЕТА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА БЮДЖЕТА НА ДЪРЖАВНОТО ОБЩЕСТВЕНО ОСИГУРЯВАНЕ ЗА 2017 г.

Настоящото становище е изготвено в изпълнение на чл. 6, ал. 5 от Закона за Сметната палата и отразява резултатите от извършения одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване (ДОО) за 2017 г. Проверено и оценено е съответствието с изискванията на нормативните и вътрешните актове през одитирания период:

I. Изготвяне, утвърждаване и представяне на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. е изготвен от НОИ при спазване изискванията на вътрешните правила.¹¹⁴ Внесен е от управителя на НОИ за утвърждаване в Надзорния съвет на НОИ, съгласно разпоредбите на Кодекса за социално осигуряване (КСО).¹¹⁵

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г., е утвърден от Надзорния съвет на НОИ на 13.04.2018 г.¹¹⁶ Представен е в Сметната палата на 18.04.2018 г. при спазване на законоустановения седемдневен срок.¹¹⁷

Годишният отчет за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. е внесен от управителя на НОИ в Народното събрание за приемане едновременно с отчета за изпълнението на държавния бюджет за 2017 г.¹¹⁸

II. Структура и съдържание на отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.

1. Представеният отчет включва изпълнението на консолидирания бюджет на ДОО, бюджетите на фондовете по чл. 18 от КСО - „Пенсии“, „Пенсии на лицата по чл. 69“, „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“, „Общо заболяване и майчинство“, „Безработица“ и бюджета на НОИ.

¹¹⁴ Вътрешни правила за организацията на бюджетния процес при съставяне, приемане, изпълнение и отчитане на Консолидирания бюджет на държавното обществено осигуряване, на бюджета на Учителския пенсионен фонд и на бюджета на Фонда за гарантирани вземания на работниците и служителите

¹¹⁵ чл. 37, ал. 5, т. 3, б. „б“ от КСО

¹¹⁶ С Протокол № 4 от заседание на Надзорния съвет, проведено на 13.04.2018 г.

¹¹⁷ съгласно чл. 56, ал. 1 от Закона за Сметната палата

¹¹⁸ съгласно чл. 31, ал. 1 от КСО

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. е изготвен съгласно структурата и показателите, определени в Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване (ЗБДОО) за 2017 г. Отчетените приходи, разходи и трансфери по бюджетите на осигурителните фондове и по бюджета на НОИ отговарят по характер на нормативно определените в КСО.¹¹⁹

2. В отчета за изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г. са посочени показатели, които не са предвидени в ЗБДОО за 2017 г., но са в изпълнение на действащи нормативни актове, както следва:

2.1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

2.1.1. По показателя „Трансфери от МТСП по програми за осигуряване на заетост“ са отчетени средства съгласно сключени договори по програми за временна заетост между Агенцията по заетостта (АЗ) и НОИ¹²⁰, които са в съответствие с параграф 1 от Преходните и заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗБДОО за 2017 г.

2.1.2. По показателя „Трансфери от МТСП за фонд „Условия на труд“ са отчетени средства, предоставени въз основа на сключен договор¹²¹ между НОИ и фонд „Условия на труд“, които са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2017 г.

2.1.3. По показателя „Трансфери за поети осигурителни вноски и данъци“ отчетените средства са за данъци върху доходите на физическите лица, във връзка със схемата на централизирано разплащане на осигурителните вноски и данъци по чл. 159 от Закона за публичните финанси (ЗПФ).

2.2. По Раздел „Разходи и трансфери – всичко“

2.2.1. По показателя „Програми за временна заетост“ са отчетени средства, които са в изпълнение на сключени договори между НОИ и АЗ на основание чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта и са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2017 г.

2.2.2. По показателя „Други служби и дейности по социално осигуряване, подпомагане и заетостта“ са отчетени средствата за предоставените дейности и услуги на правоимащите лица по чл. 4, т. 4 от Закона за ветераните от войните (за отдих и лечение) и по чл. 16 от Закона за военноинвалидите и военнопострадалите (за профилактика и рехабилитация), и са в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2017 г.

2.2.3. По показателя „Дейности за предотвратяване на трудови злоупотреки и професионални болести“ са отчетени разходи съгласно разпоредбите на чл. 46, ал. 1, т. 6 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд. Разходите са отчетени в съответствие с параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2017 г.

2.2.4. По показателя „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ в съответствие с чл. 114, ал. 1 от ЗПФ и параграф 1 от ПЗР на ЗБДОО за 2017 г., са отчетени предоставени средства по сключени договори с бюджетна организация за изпълнение на дейността по профилактика и рехабилитация за 2017 г.

2.2.5. По показателя „Трансфер между бюджет и СЕС“ са отчетени средства, представляващи разходи по изпълнението на европейски проект и споразумение.¹²²

¹¹⁹ чл.чл. 20 – 26б от КСО

¹²⁰ чл. 30б, ал. 1, т. 2 от Закона за насърчаване на заетостта

¹²¹ чл. 46, ал. 1, т. 6 от Закона за здравословни и безопасни условия на труд

¹²² Споразумение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по механизъм за свързване на Европа (МСЕ) сектор Телекомуникации с номер на споразумението: INEA/CEF/ICTA/A2016/1171568; Проект S.A.F.E. „Социални агенции за бъдещето на Европа“ с номер на споразумението: VP/2013/007 с водеща институция Италиански социалноосигурителен институт INPS и консорциум от 13 национални организации за социално осигуряване от 11 държави, като НОИ е една от тях.

3. Спазена е разпоредбата на параграф 2 от ПЗР на ЗБДОО за 2017 г., като не е формиран общ резерв на фондовете по чл. 18 от КСО.

III. Изпълнение на бюджета на ДОО за 2017 г.

1. По Раздел „Приходи и трансфери - всичко“

Отчетените общо приходи и трансфери са в размер на 10 580 846,6 хил. лв., или 102,0 на сто спрямо планираните – 10 375 563,8 хил. лв.

Съгласно ЗБДОО за 2017 г. приходите по бюджета на ДОО включват „Осигурителни приходи“, „Неданъчни приходи“ и „Внесен данък добавена стойност (ДДС) и други данъци върху продажбите“.

Общо събраните приходи (без получените трансфери) са в размер на 6 023 047,0 хил. лв., при планирани 5 651 988,0 хил. лв., или изпълнение 106,6 на сто.

1.1. Отчетените **осигурителни приходи** през 2017 г. са в размер на 5 914 007,3 хил. лв., като планираните със ЗБДОО за 2017 г. са в размер на 5 614 738,0 хил. лв., или изпълнението е 105,3 на сто.

Отчетените повече с 299 269,3 хил. лв. приходи от осигурителни вноски се дължат на по-високия брой на осигурените лица¹²³, по-голям размер на осигурителния доход, повече приходи от осигурителни вноски върху средствата за социални разходи, за трудова злополука и професионална болест и други.

Приходите от осигурителни вноски за 2017 г. са с 16,8 на сто повече спрямо 2016 г.¹²⁴, което се дължи на горепосочените причини.

1.2. **Неданъчните приходи** са със 71 772,2 хил. лв. повече от планираните – 38 315,0 лв., което се дължи на преизпълнението на приходите от глоби, санкции и наказателни лихви и на отчетени прехвърлени/възстановени акумулирани средства от осигурителни вноски от пенсионноосигурителните дружества във фондовете на ДОО - „Пенсии“ и „Пенсии за лицата по чл. 69“, в резултат на промени в КСО.

1.3. Отчетените **приходи от данък добавена стойност и други данъци върху продажбите** са в размер на (-) 1 047,5 хил. лв. при планирани (-) 1 065,0 хил. лв., или изпълнение 98,4 на сто, като данъците са внесени в държавния бюджет.

1.4. Съгласно ЗБДОО за 2017 г. е предвидено държавата да участва във финансирането на осигурителните разходи чрез **трансфери** в размер на 4 723 575,8 хил. лв.

В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО са отчетени получени трансфери в общ размер на 4 557 799,6 хил. лв., в т. ч.: 367 983,9 хил. лв. от централния бюджет за ДОО; 4 185 655,9 хил. лв. допълнителни трансфери от централния/държавния бюджет за покриване на недостига от средства; 350,3 хил. лв. от МТСП (339,7 хил. лв. по програми за осигуряване на заетост и 10,6 хил. лв. за фонд „Условия на труд“) и трансфери за поети осигурителни вноски и данъци в размер на 3 809,5 хил. лв.

2. По Раздел „Разходи и трансфери - всичко“

Общо отчетените разходи и предоставени трансфери от бюджета на ДОО са в размер на 10 566 251,3 лв. при планирани 10 375 563,8 хил. лв., или 101,8 на сто спрямо приетите със закона и са с 3,6 на сто повече спрямо 2016 г.¹²⁵

2.1. Отчетените **разходи** в размер на 10 558 597,9 хил. лв. са 101,9 на сто спрямо уточнения план¹²⁶ – 10 366 531,0 хил. лв. Установеният преразход от 192 066,9 хил. лв. се дължи основно на по-големите разходи за социални обезщетения и помощи.

¹²³ осигурените лица за 2017 г. са 2 779 820 бр. или с 12 507бр. повече от планираните за 2017 г.

¹²⁴ 5 064 900,7 хил. лв.

¹²⁵ Отчетени разходи и трансфери в размер на 10 196 372,8 хил. лв. през 2016 г.

С най-голям относителен дял са разходите за пенсии – 85,3 на сто, следвани от разходите за социални помощи и обезщетения – 14,0 на сто и разходите за програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост – 0,7 на сто.

2.1.1. По показателя разходи за „Пенсии“ са отчетени средства в размер на 9 008 228,1 хил. лв., или 100,8 на сто спрямо планираните – 8 936 300,0 хил. лв. Реализиран е преразход в размер на 71 928,1 хил. лв., което е 0,8 на сто спрямо предвиденото в ЗБДОО за 2017 г. Спрямо 2016 г.¹²⁷ разходите за пенсии са нараснали с 3,1 на сто.

За 2017 г. разходите за пенсии са 9,1 на сто от БВП.¹²⁸ През 2017 г. броят на пенсиониралите се лица е 97 637, а броят на възобновените и възстановените пенсионери е 32 023. Броят на пенсионерите, чиито пенсии са прекратени и спрени през 2017 г., е 141 779. Към 31.12.2017 г., броят на пенсионерите, ефективно получаващи пенсии, е 2 169 237, които са с 12 119 повече спрямо броя на същите пенсионери към 31.12.2016 г.¹²⁹ Броят на пенсиите към 31.12.2017 г. е 2 557 729, от които лични пенсии – 2 437 163 и наследствени пенсии – 120 566. Спрямо 2016 г.¹³⁰ общият брой на пенсиите е намалял с 50 300, което е в резултат на пенсионната реформа.

От отчетените разходи за „Пенсии“ с най-голям относителен дял са: „Пенсиите за сметка на ДОО“ в размер на 8 715 420,8 хил. лв. (96,8 на сто от общия размер на разходите за пенсии), следвани от „Пенсии за сметка на държавния бюджет“ – 3,2 на сто и „Капиталов трансфер за прехвърляне на пенсионни права към пенсионните схеми на ЕС, ЕЦБ и ЕИБ“ – 0,01 на сто.

Установено е превишение на разходите за „Пенсии за сметка на ДОО“ в размер на 104 456,6 хил. лв., или 1,2 на сто от планираните. Причина за превишението са изплатените еднократни допълнителни суми към пенсиите за месеците април и декември 2017 г.¹³¹ Без изплатените еднократни допълнителни суми в размер на 100 663,1 хил. лв., които не се планират, разходите за пенсии от ДОО, са 8 614 757,7 хил. лв., или с 3 793,5 хил. лв. (0,04 на сто) повече от планираните.

Разходите за пенсии през периода 2015 г. - 2017 г., за всяка от годините, са в по-голям абсолютен размер спрямо приходите от осигурителни вноски. Наблюдава се тенденция годишният темп на нарастване на разходите за пенсии¹³² да е по-малък спрямо годишния темп на нарастване на приходите от осигурителни вноски.¹³³

Постигната е икономия на разходите за „Пенсии за сметка на държавния бюджет“ в размер на 32 268,3 хил. лв., което е 10,0 на сто от планираните. Към разходите за сметка на държавния бюджет се отчитат разходите за: пенсии за военна и гражданска инвалидност, социални пенсии за старост, социални пенсии за инвалидност, персонални пенсии, пенсии за особени заслуги и пенсии, отпуснати по отменени закони; добавки към пенсиите на участниците и пострадалите във войните, както и добавки по чл. 9 от Закона за политическа и гражданска реабилитация на репресираните лица. Пенсиите за сметка на държавния бюджет са отпуснати на основание на действащи нормативни актове.

¹²⁶ Уточненият план представя извършените корекции по бюджета на ДОО за 2017 г., в резултат от утвърдените промени по отделните разходни параграфи и подпараграфи, вследствие от взети решения на Надзорния съвет на НОИ, на основание чл. 114, ал. 1 и ал. 2 от ЗПФ.

¹²⁷ 8 736 973,4 хил. лв.

¹²⁸ По данни на Националния статистически институт БВП за 2017 г. е 98 631 млн. лв.

¹²⁹ Броят на пенсионерите към 31.12.2016 г. е 2 181 356

¹³⁰ Броят на пенсиите към 31.12.2016 г. е 2 608 029

¹³¹ съгласно ПМС № 47/08.03.2017 г. и ПМС № 253/16.11.2017 г. Реално изплатените суми са на обща стойност 100 663,1 хил. лв.

¹³² с 3,5 на сто през 2016 г. спрямо 2015 г. и с 3,1 на сто през 2017 г. спрямо 2016 г.

¹³³ със 5,6 на сто през 2016 г. спрямо 2015 г. и с 16,8 на сто през 2017 г. спрямо 2016 г.

Дължимите суми за **надвзети пенсии** към 31.12.2017 г., подлежащи на събиране, са в размер на 7 094,98 хил. лв. Установено е, че размерът на надвзетите пенсии е увеличен с 301,1 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2016 г.¹³⁴

2.1.2. По разходния показател **„Социални помощи и обезщетения“** в ЗБДОО за 2017 г. са предвидени средства в размер на 1 350 000,0 хил. лв. С решение на Надзорния съвет на НОИ са извършени законосъобразни промени по бюджета на ДОО, в резултат на което уточненият план за разходите по показателя е 1 348 367,2 хил. лв. По бюджета на ДОО са отчетени разходи в размер на 1 473 903,3 хил. лв. (109,3 на сто спрямо уточнения план), или преразход в размер на 125 536,1 хил. лв. Причини за превишението са по-големият брой изплатени парични обезщетения за общо заболяване и майчинство, за трудови злополуки и професионални заболявания, както и по-големият брой на изплатените нереализирани работни дни поради временна неработоспособност и майчинство.

Към 31.12.2017 г. дължимите суми за **надвзети парични обезщетения за временна неработоспособност** са в размер на 7 675,6 хил. лв., а **надвзетите обезщетения за безработица** – 1 682,1 хил. лв. Установено е, че размерът на надвзетите парични обезщетения за временна неработоспособност към 31.12.2017 г. са намалени със 76,6 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2016 г.¹³⁵ Размерът на надвзетите парични обезщетения за безработица към 31.12.2017 г. са нарастнали с 19,4 хил. лв. спрямо отчетените към 31.12.2016 г.¹³⁶

2.1.3. По показателя **„Програми, дейности и служби по социално осигуряване, подпомагане и заетост“** отчетените разходи са 76 459,4 хил. лв. Реализирана е икономия в размер на 5 336,4 хил. лв., или 6,5 на сто от планираните средства – 81 795,8 хил. лв., което е в резултат на отчетените по-малко разходи за персонал, издръжка, платени данъци, такси и административни санкции, разходи за членски внос и участие в нетърговски организации и дейности и капиталови разходи.

2.1.4. По показателя **„Отбрана и сигурност“** са отчетени 7,1 хил. лв. при планирани 68,0 хил. лв. Реализирана е икономия в размер на 60,9 на сто.

2.2. Отчетените **предоставени трансфери** от бюджета на ДОО към други бюджети са в размер на 7 653,4 хил. лв., или 103,4 на сто спрямо предвидените в закона – 7 400,0 хил. лв. Установеният преразход се дължи на предоставените трансфери, които не са планирани в ЗБДОО за 2017 г. – „Трансфер за профилактика и рехабилитация на правоимащи лица към бюджетни предприятия“ - 1 632,7 хил. лв. и „Трансфер между бюджет и СЕС“ – в размер на (-) 11,6 хил. лв. Всички предоставени трансфери от бюджета на ДОО за 2017 г. са в съответствие с действащото законодателство.

3. По раздел „Финансиране“

3.1. Отчетени са **суми по разчети за поети осигурителни вноски и данъци** в размер на 8 691,1 хил. лв., които са в съответствие с разпоредбите на чл. 159 от ЗПФ.

3.2. Отчетените средства по показателя **„Друго вътрешно финансиране“** в размер на 5 599,8 хил. лв. не са предвидени в ЗБДОО за 2017 г., но са законосъобразни.

3.3. Наличните средства към 31.12.2017 г., в размер на 543,8 хил. лв., съответстват на левовата равностойност на остатъците по валутните сметки на НОИ.

4. По раздел „Дефицит/Излишък“

В ЗБДОО за 2017 г. не е **планиран дефицит (излишък)** по бюджета на ДОО. В отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. е **отчетен излишък** в размер на 14 595,3 хил. лв.

¹³⁴ 6 793,9 хил. лв.

¹³⁵ Към 31.12.2016 г. – 7 752,2 хил. лв.

¹³⁶ Към 31.12.2016 г. – 1 662,7 хил. лв.

Отчетените дефицити по бюджетите на фондовете „Пенсии“, „Пенсии за лицата по чл. 69“, „Общо заболяване и майчинство“ и „Безработица“ са покрити с излишъците по фондовете „Пенсии, несвързани с трудова дейност“, „Трудова злополука и професионална болест“ и бюджета на НОИ.

В заключение Сметната палата изразява следното становище:

Отчетът за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г. е изготвен, утвърден и представен в Сметната палата и в Народното събрание при спазване на законовите процедури. Структурата и съдържанието на отчета отговарят на изискванията на Закона за бюджета на ДОО за 2017 г. и Кодекса за социално осигуряване. Получените приходи и трансфери, извършените разходи и предоставените трансфери от НОИ на други бюджети са в съответствие с действащото законодателство и са отразени вярно в отчета за изпълнението на бюджета на ДОО за 2017 г.

Настоящото становище е прието от Сметната палата с Решение № 164 от 05.07.2018 г. (Протокол № 23)

Препис извлечение

ПРОТОКОЛ № 23

от заседание на Сметната палата, проведено на 05.07.2018 г.

На заседанието присъстваха: Цветан Цветков, председател на Сметната палата, Горица Грънчарова-Кожарева и Тошко Тодоров, заместник-председатели на Сметната палата и Емил Евлогиев, член на Сметната палата.

Отсъства: проф. Георги Иванов.

Приети одитни доклади	Мотиви при гласуване „против“
-----------------------	-------------------------------

<p>По т. 11: Одитен доклад № 0600100418 за извършен одит на отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване за 2017 г., със становище по отчета за изпълнението на бюджета на държавното обществено осигуряване за 2017 г. Начин на гласуване: Цветан Цветков, председател на СП – за Горица Грънчарова-Кожарева, зам.-председател на СП – за Тошко Тодоров, зам.-председател на СП – за Емил Евлогиев, член на СП – за Против – 0</p>	<p>.....</p>
--	--------------